

části nař. rozhodnutí neotřeseno. Jest proto výtká nezákonnosti v tomto bodu bezdůvodnou.

Konečně namítá stížnost, že žal. úřad porušil předpis § 26 odst. 2 zák. č. 288/1924 Sb., nařídív st-li vrátiti pensi za dobu od 1. ledna 1928 do 31. května 1931, tedy za dobu více než tři roků před zastavením pense dnem 31. ledna 1931. Uvažuje o této námitce musel si nss nejprve ujasniti právní povahu nař. rozhodnutí. Z jeho poslední věty, jak byla shora citována, jest vidno, že žal. úřad, přihlížeje k výkazu berní správy v L. z 11. dubna 1932 o st-lových příjmech za rok 1927 až 1930 z činnosti jeho hospodářsky samostatné, zjistil, že tyto příjmy nejsou nižší, než byly příjmy, které byly vzaty za podklad při odepření nároku na výplatu dalších zaopatřovacích požitků výnosem z 15. května 1931 a jichž snížení podle obsahu tohoto výnosu mohlo jediné přivoditi jeho změnu. Tím implicitě vyslovil, že i při rozhodování o st-lově žádosti z 20. dubna 1932 jde v tomto směru v podstatě o tutéž věc, jako byla rozhodnuta oním právoplatným výnosem. Práví-li tedy nař. rozhodnutí, že »mno nemá důvodu, aby výnos z 15. května 1931 byl zrušen nebo změněn«, nechtělo vysloviti nic jiného, než odkázati na právní moc onoho výnosu, a to jak co do zastavení další výplaty zaopatřovacích požitků 1. lednem 1928, tak co do vrácení přeplatku podle § 26 odst. 2 zák. č. 288/1924 Sb.

Má tudíž nař. rozhodnutí v této části povahu rozhodnutí pouze formálního. Vytýká-li však stížnost nesprávné použití předpisu § 26 odst. 2 zák. č. 288/1924 Sb., jde do merita věci, jímž se nař. rozhodnutí nezabývalo, a miji se proto vlastním obsahem jeho. Námitka tato čelí ve skutečnosti nikoli proti nař. rozhodnutí, ale proti výnosu z 15. května 1931, resp. proti výnosu z 28. července 1931, jímž byl zamítnut st-lův rekurs do účetního nálezu vojen. pens. likvidatury v Praze, ukládajícího vrácení přeplatku za dobu od 1. ledna 1928 do 31. května 1931, který však nebyl formálně předmětem dnešní stížnosti, a nebyv napaden zvláštní stížností k nss-u v předepsané lhůtě, stal se nenaříkatelným. Jest proto tato námitka nepřipustnou. Bylo tudíž stížnost v této části odmítnouti.

Č. 11.626.

V y v l a s t n ě n í: * K žádosti vyvlastněného jest i bez pozitivního předpisu o tom vyvlastňovací nález zrušiti, nebylo-li vyvlastněného předmětu použito v přiměřené lhůtě pro účel, pro který bylo vyvlastnění povoleno.

(Nález ze dne 21. prosince 1934 č. 24.063.)

V ě c: Perpetua P. v O. proti ministerstvu veřejných prací o zrušení vyvlastňovacího nálezu ve věci silniční.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.

D ů v o d y: St-lka, které byla podle § 10 zák. č. 38/1877 z. z. mor. právoplatným nálezem zsp-é v Brně z 9. srpna 1926 vyvlastněna část jejích pozemků pro obec O. za účelem zřízení okresní silnice, žádala

podáním, jež došlo k zemskému úřadu v Brně dne 15. září 1931, aby za analogického použití § 37 zák. č. 30/1878 ř. z. byl citovaný vyvlastňovací nález zrušen, ježto vyvlastnění není provedeno, ač od pravoplatnosti nálezu uplynula již doba delší jednoho roku, a také určení odškodnění se strany soudu se dosud nestalo. Tato žádost byla zemským úřadem a v dalším pořadu instančním ministerstvem veřejných prací zamítnuta v podstatě proto, že zák. č. 30/1878 ř. z. je zákon speciální, kterého nelze použít na vyvlastnění k účelům veřejných cest.

Stížnost podaná proti tomuto rozhodnutí ministerstva veřej. prací vytýká především, že rozhodnutí je stíženo nezákonností, ježto popírá možnost použití při vyvlastňování k účelům silničním analogie § 37 zák. č. 30/1878 ř. z. o vyvlastnění pro účely železniční, podle něhož má vyvlastněný právo žádati po uplynutí jednoho roku od pravoplatnosti vyvlastňovacího nálezu o zrušení tohoto nálezu, nebylo-li vyvlastnění provedeno nebo náhrada za vyvlastnění stanovena. Tato námitka není důvodná.

V případě stížnosti šlo o vyvlastnění k účelům veřejné cesty podle § 10 zák. č. 38/1877 zem. zák. mor. Tento zákon nemá výslovný odkaz na jinou zákonnou normu a na zákon č. 30/1878 ř. z., který je časově pozdější, by odkazovati ani nemohl, nýbrž ve svém § 10 odst. 2 přikazuje rozhodnutí o vyvlastnění učiniti politickým úřadům podle toho, co v této příčině je nařízeno ve zvláštních zákonech a předpisech. Je jisté, že toto zákonné ustanovení nelze přejímati jako odkaz k zák. č. 30/1878 ř. z. jakožto k zákonu časově pozdějšímu. Analogické použití zák. č. 30/1878 ř. z. pro vyvlastnění k účelům silničním nelze však odůvodniti ani vnitřní příbuzností látky příslušnými zákony upravené, pročež nss vyslovil již v nál. Boh. A 7371/1928, zejména pak v nálezu Boh. A 9090/1931, že analogie je tu vyloučena. Ačkoli se speciálně posléze citovaný nález týká vyvlastnění v oblasti, kde platí slezský zemský zákon č. 33/1898 z. z., přece zásada, v něm obsažená, je všeobecná a nutno ji užíti i v daném případě, kdy jde o oblast platnosti zákona moravského.

Stížnost se také mylně dovolává zdejšího nál. Boh. A 1563/1922, neboť v tomto nálezu bylo právě vysloveno, že analogie zák. č. 30/1878 ř. z. při vyvlastnění podle zákona č. 189/1919 resp. zák. č. 295/1920 je přípustná jen potud, pokud cit. zákony samy k určitým ustanovením zák. č. 30/1878 ř. z. odkazují, čehož však v případě zák. č. 38/1877 z. z. mor. není.

Avšak stížnost poukazuje také k tomu, že stejná ochrana, kterou vyvlastněnému poskytuje § 37 zák. č. 30/1878 ř. z., musí býti přiznána i st-lce v jejím případě, neboť není možné, aby vyvlastnění po léta nebylo provedeno a aby st-lka nemohla zrušení vyvlastňovacího nálezu z tohoto důvodu požadovati. Touto námitkou uplatňuje st-lka, že právo vyvlastněného požadovati zrušení vyvlastňovacího nálezu, nebyl-li splněn účel, pro který se vyvlastnění stalo, plyne již přímo z povahy institutu vyvlastnění, nehledíc k tomu, zda výslovný zákonný předpis podobnou úpravu předvídá.

Nss musel dáti v tomto směru stížnosti za pravdu. O tom, kdy je vyvlastnění přípustné, rozhoduje — nehledí-li se k § 365 obč. zák. — vždy konkrétní zákon. Neobsahuje-li však příslušný zákon bližších disposic pro řízení vyvlastňovací, pak nezbyvá nežli používat všeobecných zá-

sad, jež plynou z pojmu vyvlastnění samého. V některých vyvlastňovacích zákonech došly tyto zásady výrazu v pozitivních ustanoveních, přípůsobených oněm poměrům a účelům, pro něž je ten který zákon dán, tak zejména i v zák. č. 30/1878 ř. z., čímž však není vysloveno, že by takovéto zásady nebyly immanentní i normám jiným, jen povšechně vyvlastnění pro určitý účel dovolujícím.

Vyvlastnění jeví se jako příkrý zásah do majetkové svobody jednotlivcovy a je postaveno v § 109 úst. listiny pod sankci, že je přípustné jedině na základě zákona. Nucený přechod vlastnického práva k určitému předmětu, jak se vyvlastněním uskutečňuje, je úzce spjat s veřejným účelem, pro který zákon vyvlastnění připouští. Jestliže tedy veřejného účelu, který je zákonem sledován, nemůže býti s předmětem vyvlastněným dosaženo, pak je vzat vyvlastňovacímu nálezu jakýkoli podklad. Vyvlastněný musí pak míti možnost domáhati se toho, aby vyvlastnění bylo zrušeno, když předmět vyvlastněný nemá sloužiti účelu veřejnému, pro který bylo vyvlastnění provedeno. Toto právo vyvlastněného má svůj důvod již v pojmu vyvlastnění jakožto výjimečného zásahu, pro uskutečnění určitého veřejného účelu, takže může býti uplatňováno i tehdy, jestliže pozitivní předpis zákonný podobné úpravy neobsahuje.

Je další otázkou, které předpoklady musí býti splněny, aby vyvlastněný mohl uplatniti tento svůj právní nárok. Nepochybně je k tomu oprávněn tehdy, je-li jisto, že vyvlastněného předmětu nebude k veřejnému účelu, pro který byl vyvlastněn, použito, zejména tedy, bylo-li příslušného veřejného účelu již dosaženo bez použití vyvlastněného předmětu. Jestliže však po povolení vyvlastnění vyjde najevo, že od uskutečnění onoho účelu, který byl vyvlastněním sledován, se upouští, nebo uskutečnění to opomíjí, pak je věcí úřadu, který vyvlastňovací nálezu vydal, aby k žádosti expropriáta se zřetelem na všechny okolnosti, padající na váhu, posoudil, zda doba, která uplynula od pravoplatnosti vyvlastňovacího nálezu, je přiměřená tomu, aby bylo mohlo dojiti již ke skutečnému vyvlastňovacímu nálezu odpovídajícímu použití expropriovaného předmětu a zda tedy nárok na zrušení vyvlastňovacího nálezu je podle okolností případu odůvodněný čili nic.

V daném případě prokazovala st-lka v řízení správním a činí tak i ve stížnosti k tomuto soudu, že od vydání vyvlastňovacího nálezu uplynula již delší doba, aniž bylo vyvlastněného pozemku použito ke stavbě silnice, pro niž bylo vyvlastnění provedeno. Žal. úřad nezabýval se touto okolností a důsledky st-lkou z ní vyvozovanými, pojímaje její žádost výhradně jako požadavek o analogické použití zák. č. 30/1878 ř. z. Tímto opomenutím dopustil se žal. úřad vady řízení, která zaviněna byla nesprávným právním názorem, že vyvlastněný nemá — není-li o tom v normě, podle níž se vyvlastnění řídí, výslovného předpisu — vůbec právního nároku na zrušení vyvlastňovacího nálezu. Proto slušelo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zák. o ss pro nezákonnost.

Č. 11.627.

Řízení správní. — Řízení před nss-em: Rozhodnutí, jež obsahuje dva vzájemně se vylučující výroky (zamítnutí odvolání